

Uddanner sig for børn og unge

I Vejle Kommune skal mere end 40 ansatte nu klædes på til at hjælpe børn og unge med traumer.

"Børn på tværs af grænser" hedder uddannelsesprojektet, som CETT har stablet på benene i samarbejde med Vejle Kommune. Undervisningen, som skal gennemføres i 2003 og 2004, er for medarbejdere, der møder og arbejder med børn og unge – det vil sige pædagoger, dagplejere, lærere, sundhedsplejersker, kommunelæger, socialrådgivere, tandplejere og PPR-psykologer. Projektet er indtil videre rimelig unikt på grund af det store antal medarbejdere Vejle Kommune har valgt at uddanne.

"Vi er overordnet meget engageret i problemstillingen. Det er også derfor, at vi i sin tid kæmpede for at få CETT lagt fysisk i vores kommune – fordi vi selv mener, at vi har noget at byde på i et samarbejde"; siger borgmester Flemming Christensen om baggrunden for at deltage i uddannelsesprojektet.

Allerede i 2000 havde kommunen en idé til at udruste fagpersonalet til at møde børn og unge med traumer. Nu ligger planen klappet og klar med de forskellige moduler – afdækning af behov, undervisning, træning, opfølgning og supervision.

"Med projektet vil vi gerne gøre noget ved problemerne, mens de er små. Så vi ikke pludselig står med en gruppe unge med så store problemer, at man reelt ikke kan gøre noget. Det er forebyggelse – en investering i fremtiden. Hvis vi griber rigtigt ind de første år, kan vi undgå store indgreb senere hen i familien", siger Flemming Christensen.

Gennem "Børn på tværs af grænser" skal fagpersonalet lære at kontakte og kommunikere med tosprogede børn. Det lyder umiddelbart, som noget personalet skal kunne på forhånd, men kulturelle forskelle og traumer kan meget nemt stå i vejen for kommunikationen. F.eks. kan historier om krig og tortur få selv dedikerede medarbejdere til at blive usikre og bange – en frygt som et barn hurtigt opfanger, og som bremser barnet. Det er bl.a. sådanne personlige barrierer for kontakten, som fagpersonalet skal lære at tackle.

"Vi forventer, at projektet giver os en mere professionel medarbejderstab, som giver et bedre miljø i institutionerne og en

bedre dagligdag for børnene, hvor de bliver i stand til at få kammerater".

For Flemming Christensen handler det i sidste ende om integration. Det er mere kompliceret end som så at integrere – og traumer efter krig og tortur gør absolut ikke processen nemmere eller hurtigere.

"Integration er ikke bare at få et job. Mange har den opfattelse, at f.eks. vietnameserne er integreret, fordi de er i stand til at klare sig selv. Men de har faktisk ikke et dansk netværk. Hvis vi taler om, at flygtningene skal assimilere sig, tager det langt længere tid".

I Vejle Kommune vil borgmesteren ikke løbe an på, at der kommer færre flygtninge til med tiden – tværtimod frygter han, at antallet af traumatiserede flygtninge vil være det samme, selv om antallet af flygtninge falder. "Jeg mener ikke, at vi kan lade stå til eller håbe på, at de flytter til en anden kommune - det tror jeg nu heller ikke, at de gør. Og det er også en kommunal opgave at støtte mennesker i nød".

Viden skal deles ud. På CETT samler vi meget viden, men en af vores fornemste opgaver er også at viderefordre vores viden. Dette nyhedsbrev handler om, hvordan viden kan spredes og bruges i metode udvikling og om, hvorfor undervisning er ligeså vigtig som behandling.

Redaktion:

Marianne Lauritzen
Michael Højer
Malene Tonnung

Tekst:

Malene Tonnung

Layout:

MEDIEafdelingen

Oplag:

500

Den svære diagnose

Det er længe siden Danmark har oplevet krig på nært hold. Derfor er de fleste af os ubekendte med følgerne – inklusiv de praktiserende læger.

Der er langt mellem erfaringerne, når det gælder traumatiserede patienter, men ind imellem dukker der en op i konsultationen – og hvad stiller man så op som praktiserende læge?

"Jeg bruger bl.a. CETT, fordi jeg ikke selv ved tilstrækkeligt om det. Det er store oplevelser, mange flygtninge har været ude for, og så er der kulturforskellene. Men jeg er selvfølgelig interesseret i alt, der kan være med til at fremme forståelsen for deres situation – for at jeg kan give patienten en så god behandling som muligt", siger læge Troels Bechmann fra Børkop. Selv har han oplevet at sende et par af sine patienter videre til CETT, og den respons han har fået fra centret omkring patienterne, har været med til at give ham en større forståelse. Den oplevelse deles af hans kollega – læge Simon Mariussen, som har praksis i Horsens.

"Patienter med traumer er typisk meget tilbageholdende og stiller ikke mange krav til mig. De henvender sig med andre symptomer, og det kan være svært at få øje på traumerne, så nogle gange må man

gætte sig frem", siger Simon Mariussen.

Samarbejdet med CETT omkring patienterne har givet ham et mere nuanceret billede på de traume- og torturramte patienter.

"Det har givet mig et indblik i, hvor belastede og skadede de mennesker er. Udadtil ligner de jo ofte fysisk raske og sunde mennesker, som jeg måske først ser, når de kommer til to års undersøgelse med deres barn. Det her har flyttet fokus, så jeg er mere opmærksom på muligheden for traumer".

Begge læger er meget tilfredse med, at Vejle Amt har et center, hvor disse patienter kan få specialiseret hjælp. For selvom en større viden om emnet kan gøre lægerne bedre i stand til at spotte og hjælpe traumatiserede patienter, føler de sig ikke i stand til at hjælpe de tunge sager på længere sigt.

"Undervisning ville afgjort betyde, at vi ville kunne støtte patienten længere hen ad vejen, men jeg tror ikke, at det ville give færre patienter på CETT – måske kunne vi give en bedre behandling til dem, der går med mindre traumer. Derimod kunne viden sikre, at vi

hurtigere kan komme ind til det essentielle – så vi ikke giver op på for spinkelt et grundlag. Der burde ikke gå traumatiserede flygtninge rundt, men det gør der nok", siger Troels Bechmann.

"Vi vil nok være i stand til at tage os af de lettere akutte tilfælde, men ikke længerevarende tunge psykiske sygdomme. Jeg mener ikke, at vi bare skal sende alle tilfælde af traumer videre, men det kan være svært at skelne mellem, hvem der har behovet, og hvem der ikke har", siger Simon Mariussen.

De to læger er enige om, at lægerne under alle omstændigheder er nødt til at hjælpe patienter, der også har fysiske skavanker, mens de måske venter på behandling for traumer – et traume er ikke en undskyldning for at slippe patienten.

"Større viden kunne måske være med til at skabe en større fortrolighed og tillid mellem patienterne og lægen, mange flygtninge har jo også en grundlæggende mistillid til officielle personer. Vi kan ikke bare nøjes med at henvise til CETT", siger Troels Bechmann.

Hjælp til at behandle i første led

En psykiatrisk afdeling er ikke altid det optimale sted for en flygtning med psykiske problemer. I Kolding vil man hjælpe dem i nærmiljøet i stedet.

Tabuet omkring det psykiske problem eller sygdom er bare én af de kurrer, flygtninge skal passere gennem det psykiatriske system. Ligegyldigt om det drejer sig om krigs- og torturtraumer eller anden psykisk sygdom, er det danske psykiatriske system ikke gearret til at arbejde med målgruppen.

"Amterne opgraderer den psykiske behandling til borgere af anden etnisk oprindelse, men der er stadig mange problemer forbundet med at arbejde med denne målgruppe. Mange psykiatere synes f.eks. at det er svært at arbejde med en tolk imellem dem og patienten", siger Christian Simonsen, som har specialiseret sig i psykotraumer. Han sagde en overlægestilling op for at hellige sig arbejdet med flygtninge og tager i dag rundt som konsulent på forskellige projekter og institutioner.

"Jeg vil gætte på, at mange flygtninge har det på samme måde med tolken – det er svært at tale med en ekstra person tilstede – én som man måske har set nede i byen. Det er jo intime områder, som bliver vendt". Tidspresset i psykiatrien er også et problem, når tolkningen kræver endnu mere tid til den enkelte. Og flygtningene står sjældent selv og banker på døren til den psykiatriske afdeling. Det er tabuet for stort til.

"Men problemerne opstår jo under alle omstændigheder – og så bliver det et problem, at have dem gående rundt. Det giver pres på de praktiserende læger og sagsbehandlere".

I stedet for at fjerne de traumatiserede patienter fra lægerne, har Kolding Kommune nedsat en styregruppe, som skal skabe et tværfagligt netværk mellem bl.a. de praktiserende læger og psykiatrisk afdeling.

"Jeg går f.eks. ind og vurderer patienten grundigt og laver en behandlingsplan til lægerne, så de selv kan klare opgaven. Nogle gange tager jeg også ud i praksis til lægen og patienten, og går enten direkte ind i behandlingen eller fungerer som supervisor".

Lægerne kan også modtage rådgivning og undervisning i grupper – målet er at ruste nogle af lægerne til at tage flere af disse opgaver fremover. Christian Simonsen job er at prøve at uddelegere så meget som muligt til de praktiserende læger, så psykiatrisk afdeling kun skal tage de tunge behandlingskrævende patienter.

"Metoden passer godt til patienternes behov. Mange borgere af anden etnisk herkomst vil ikke have det godt på psykiatrisk afdeling med de sprogvanskeligheder

og kulturforskelle, de her møder". I det hele taget foretrækker Christian Simonsen at møde patienterne udenfor sygehuset – gerne i deres eget hjem.

"De har det som regel bedre i deres eget hjem. Så jeg får et større overblik over patientens situation. Mange har det faktisk med at blive mere syge, når de skal på sygehus".

Det er oftest mændene i flygtningefamilierne, der er ramt af de psykiske problemer. Men ved at møde dem i hjemmet, møder man også familiens nye overhoved: kvinden. De har stadig børnene at tage sig af og har ikke mistet så meget værdighed og autoritet som manden.

Udover diagnoser som følger af at være flygtet og måske udsat for krig og tortur, er der også flygtninge imellem, som lider af "almindelige" psykiske sygdomme.

"Det er bl.a. derfor jeg også kommer på CETT. Her bliver min rolle at være med til at diagnosticere og behandle psykisk sygdom – det vil sige afgrænse traumerne hos patienterne: hvad er psykisk sygdom som følge af traumet, og hvad skyldes ikke traumer".

Indtil videre er det planen at Christian Simonsen slår vejen forbi CETT i Vejle en gang om måneden.

Ny medarbejder dokumenterer

"CETT skal være et center, der ikke er til at komme udenom." Michael Højer lægger ikke fingrene imellem, når han skal stille mål op for sit nye arbejde på CETT. Den 30-årige cand. scient. adm., der kommer fra en stilling som fuldmægtig i social- og psykiatrikontoret i Amtsrådsforeningen, brænder for at skabe større forståelse for flytningenes situation.

"Min motivation i mit arbejde er, at jeg kan se en mening og et for-

mål med det, jeg laver". Michaels job på CETT hører primært ind under de to ben: undervisning og metodeudvikling. Han skal sørge for at den viden, der bliver opbygget og udviklet på CETT, bliver dokumenteret og bredt ud. Han skal bl.a. følge og evaluere forsøgs- og udviklingsprojekter, kvalitetsudvikle, udvikle EDB-systemer, håndbøger, fundraise og deltage i internationalt samarbejde.

"Hvor behandlerne koncentrerer

sig om én klient ad gangen, er mit job at se den store bredde. Når vi gennemfører større projekter, skal jeg sælge idéen eller opskriften efterfølgende. Det handler meget om forebyggelse".

Michael opfordrer også alle til frit at benytte ham som idékasse, hvis de har forslag eller oplevelser, der kan udvikles eller deles ud.

Det sker:

"Menneskerettigheder og tortur"

Vi markerer FN's internationale dag til støtte for torturoverlevende den 26. juni 2003 på CETT. Vi laver en offentlig udstilling med plancher og materiale "Vidste du det – om tortur og dem der overlever".

Derudover inviterer vi politikere og samarbejdspartnere til indlæg

og debat ved Shuan Shaban, torturoverlever fra Irak, Michael Højer, udviklingskonsulent, Isi Foighel, professor dr.jur. og Georg Metz, journalist og forfatter kl. 14.00 – 17.00.

Ferielukning

CETT holder ferielukket i ugerne 27, 28 og 29.

Sommerudflugt

Til august arrangerer de frivillige en sommerudflugt for de frivillige til Den Gamle By i Århus. Dato og nærmere detaljer følger senere.

WWW.CETT.DK

CETT har fået ny hjemmeside. Hjemmesiden giver et indblik i CETT's virke og behandlingsprincipper. Siden henvender sig

primært til professionelle, men også andre vil kunne profitere af www.cett.dk. God fornøjelse!

CETT - Vejle Amt

Banegårdspladsen 1¹
7100 Vejle

Telf.: 76 42 03 10

Fax 76 42 03 30

www.cett.dk

cett@cett.vejleamt.dk